УзССР Давлат китоб палатаси
Гос. книжная палата УзССР

Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

28 МАЙ, ЖУМА. № 103 (608). 1993 йил.

Сотувда эркин нархда.

КЕЧА ТОШКЕНТГА ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ АСҚАР АКАЕВ БОШЧИЛИГИДАГИ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТАШРИФ БУЮРДИ

Асқар Акаев Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов билан учрашди. Суҳбат чоғида Қирғизистон ўз валютасига ўтиши натижасида иқтисодий муносабатларда вужудга келган муаммолар муҳокама қилинди. Давлат бошлиқлари қўшни республика аҳолиси қўлидаги рублларни тезроқ қайтариб олиш, бу пуллар Ўзбекистонга ўтишига йўл қўймаслик воситаларини муҳокама қилдилар.

Сўнгра музокаралар делегация аъзолари иштирокида давом эттирилди.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов билан Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаевнинг 27 май куни Тошкентда журналистлар билан бўлиб ўтган учрашуви бир масалага — Қирғизистоннинг ўз валютаси — сомга ўтиши муносабати билан ўзаро алоқалар ва ўзаро ҳисоб-китоблар масаласига бағишланди.

Ўзбекистон раҳбари оммавий ахборот воситаларининг вакиллари билан учрашувни очар экан, ўз валютасига ўтиш ҳар қандай мустақил давлатнинг ҳуқуқи эканини таъкидлади. Бинобарин, яқин қўшниларнинг қарорлари қораланмаслиги керак. Бироқ, пулнинг шу қадар тез алмаштирилиши, бу ҳақда Ҳамдўстликдаги бошқа давлатлар, биринчи навбатда Марказий Осиё минтақасидаги давлатлар хабардор қилинмагани жиддий оқибатларга олиб бориши мумкин. Ҳозирги вақтда энг муҳими — Қирғизистон аҳолиси қўлида тўпланиб қолган жуда кўп миқдордаги рубллар Ўзбекистонга оқиб келишига йўл қўймасликдан иборат. Нақд пулни қайтариб олишнинг таъсирли ва самарали воситасини ишлаб чиқиш зарур.

— Ўзбекистон ҳам ўз валютасига ўтиш йўлидан бормоқда, — деди Ислом Каримов.— Бироқ, бунинг учун жиддий шарт-шароитлар, мустаҳкам иқтисодий пойдевор зарур, яъни олтин ва валюта заҳиралари, молларнинг мавжудлиги, жаҳон бозорига ўз маҳсулоти билан чинакамига чиқиб олиш зарур бўлади. Бу талаблар бажарилмас экан, пулни алмаштириш ижтимоий-иқтисодий вазиятни кескинлаштиради, холос.

Ўзбекистон Президенти қўшни республикалар ўртасидаги муносабатларни кескинлаштириш учун Қирғизистоннинг сомга ўтишидан фойдаланишни хоҳлаётган кучлар мавжудлигини таъкидлади. Уларнинг бу уринишлари беҳуда кетади. Икки мамлакат халқлари кўп асрлардан буён ёнма-ён яшаб келмоқда, улар тили, маданияти, урф-одатлари ва анъаналари ҳам бир қон-қардошлардир. Шу сабабли ҳозирги қийин вазиятда вужудга келган муаммоларни тезроқ ҳал этиш учун барча ишларни қилиш керак.

Асқар Акаев Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирининг ёш давлат ўз валютасига шу қадар яширинча ва тезкорлик билан ўтишига яқин қўшнилари қандай муносабатда бўлишини эътиборга олдими, Қирғизистонга ажратилган Ғарб сармоялари қанчага етади, деган саволига очиқ ва рўй-рост жавоб қайтарди. У Қирғизистон ҳукумат делегациясини самимий кутиб олгани учун Ислом Каримовга миннатдорлик билдирди. Вужудга келган муаммоларни Тошкентда тушуниб, зўр эътибор билан қараганликларини таъкидлади. Қирғизистон Президенти икки томонлама шартномада кўзда тутилганига қарамай, Қирғизистон Республикасининг ҳукумати ўз валютасига ўтиши ҳақида қўшниларни белгиланган муддатда хабардор қилмагани учун таассуф билдирди.

Ғарб сармоясига келганда эса, Россия тажрибасини ҳисобга олиб, уни узоқ кутишга тўғри келади.

— Биз сомни жорий этиб таваккал қилдик, — деб таъкидлади А. Акаев. — Иқтисодий вазиятнинг мураккаблиги шундай чора кўришга мажбур қилди. Бизни катта синовлар кутаётганини тушунамиз. Ислом Каримов рублларни республикамиздаги муомаладан чиқариб олишнинг энг мақбул вариантини таклиф қилгани жуда кўнгилдагидек бўлди. Ўз пулини жорий этиш мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро манфаатли, дўстона алоқаларга салбий таъсир қилмаслиги керак. Очиғини айтаман: биз Тошкентга хатони тўғрилаш, вужудга келган келишмовчиликни бартараф этиш учун келдик. Биз бунга муваффақ бўлдик.

Ислом Каримов билан Асқар Акаев журналистларнинг бошқа саволларига ҳам жавоб қайтардилар.

* * *

Шу куни Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев ватанига жўнаб кетди. Тошкент аэропортида Асқар Акаевни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ЎзА).

СУРАТДА: матбуот конференцияси пайти.

Р. НУРИДДИНОВ олган сурат. (ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ЯНГИ НАВ МАҚБУЛ ТУШДИ

● БУХОРО. Серҳосиллиги, сувсизликка, касалликка чидамлилиги учун Қорақалпоқ пахтакорлари «Бухоро—6» навини танлашди.

БУ йил қатор хўжаликлар ана шу навдан экишди. Парвариш жараёнида ҳам бухороликлар тажрибасига таянилмоқда. Яқинда Қорақалпоғистонлик вакиллар ғўза ҳақида кўпроқ маълумот олиш ниятида Бухорога келишди. Вилоят далаларида бўлиб деҳқонлар, янги навни яратган олимлар билан учрашишди.

ТУМАННИНГ ЎЗ ОЙНАИ ЖАҲОНИ БОР

● СЎХ. Туман телестудияси ўз кўрсатувларини бошлади.

КЎРСАТУВЛАР ҳафтасига уч марта намойиш этилаяпти. Аҳоли туман янгиликларидан вақтида хабар топмоқда. Турли мавзуларда суҳбатлар, бадиий ҳаваскорларнинг чиқишлари, видеофильмлар одамларнинг дам олиш соатларини мазмунли ўтказишларига омил бўлаяпти.

МАРМАРДАН ҚУРИЛИШБОП АШЁ

● ҒИЖДУВОН. Мармар кони заҳираси аниқланди.

ИЛГАРИ қурилишга керакли мармар четдан келтирилар эди. Энди ғиждувонлик ишбилармонлар мармардан қурилишбоп материал тайёрлаш ниятида цех барпо этишаяпти.

НОМИ АБАДИЙЛАШТИРИЛДИ

● ҚИБРАЙ. Ядро физикаси илмий тадқиқот институтида академик Улуғ Ғуломовга хотира-лавҳа ўрнатилди.

МАТЕМАТИК олим шу даргоҳда камол топди. Сўнгра узоқ йиллар раҳбарлик қилди. Маросимга марҳумнинг дўстлари, шогирдлари йиғилишди. Марказий Осиё республикаларидан ҳам меҳмонлар ташриф буюришди.

МАҚСАД — КОМИЛ ИНСОНЛАРНИ ТАРБИЯЛАШ

● АНДИЖОН. «Ёшлар бирдамлиги» ойлиги ўтказилди.

МАҚСАД — ёш авлодга мустақиллик, истиқлол моҳиятини англатиш, мамлакатимиз ички ва ташқи сиёсатини тарғиб қилиш, тинчлигу осойишталигини қадрлашни ўргатиш.

ИШ МАРОМИНИ МАНФААТДОРЛИК БЕЛГИЛАЙДИ

● РИШТОН. Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги деҳқонларга қўшимча иш ҳақи тўлаяпти.

ЭНГ КАМ маош тўрт минг сўм қилиб белгиланди. Энди ғўза қатор ораларига ишлов берувчи механизатор кунлик нормасини 1,25 бараварига бажарса, ортиқча ишга 50 фоиз, 1,5 бараварига етказса, юз фоиз миқдорида қўшимча ҳақ олади.

МЎЛЖАЛДАН ЗИЁДИ ҚЎШНИЛАРГА

● ЧИМЁН. Паррандачилик бирлашмасида Американинг «Чик мастер» фирмасида тайёрланган инкубатор ишга туширилди.

БУ ерда Исроилдан келтирилган «Оқ хайбрит» зотли куркалар боқилмоқда. Энди ҳар уч кунда саккиз мингтадан зиёд парранда очириш, мўлжалдан ортиғини турдош фермаларга сотиш кўзланаяпти.

БОБОЛАРИМИЗ ҲАМ САВОДХОН БЎЛИШГАН

● ТОШКЕНТ. Бундан юз йил муқаддам даниялик олим В. Томсен қадимги турк-рун ёзувини ўқиб, унинг туркий тилларга оидлигини айтган эди.

ҚЎЛЁЗМАЛАР институти ташаббуси билан ўтказилган халқаро илмий-назарий анжуман ана шу воқеага бағишланди. Унда Ўрхун-Енисей ёдгорликларини нашрга тайёрлаш «Қадимги туркий тил» дарслигини яратиш, ёзма ёдгорликлар поэтикасини ўрганиш, қадимги Хоразм алифбоси ва ёзувининг ички тараққиёт йўллари сингари долзарб муаммолар муҳокама қилинди.

ЯНГИЛИКЛАР

ХОТИРА ЁДГОРЛИГИ ҚУРИЛИШИДА

Маълумки, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг шахсий жамғармаси ҳисобидан Қўқонда истиқлол учун кураш йўлида шаҳид бўлганларга ёдгорлик тоши қўйилган. Айни вақтда бу ерда қад кўтаражак ёдгорлик лойиҳаси танлови эълон қилинган эди. Республика Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов куни кеча Фарғона вилоят ҳокими М. Исломов ҳамроҳлигида бу ерда бўлиб, қилинаётган ишлар билан танишди, танловга жумҳуриятимизнинг етакчи мусаввирлари, меъморлари ва ҳайкалтарошларини жалб этиш зарурлигига эътиборни қаратди.

(ЎзА).

СИРДАРЁ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Гулистонда халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгашининг сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессияси якунлари ҳамда Республика Президенти Ислом Каримовнинг сессияда сўзлаган нутқида баён этилган фикрлар асосида вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш вазифалари муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Б. Маҳмудов шу ҳақда маъруза қилди. Сессияда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Возненко иштирок этди.

(ЎзА).

ТАШКИЛИЙ МАСАЛА КЎРИЛДИ

Самарқанд вилоят Нуробод туман кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўрилди. Сессия, бошқа ишга ўтгани муносабати билан С. Холбозоровни туман ҳокими вазифасидан озод қилди.

Илгари вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари бўлиб ишлаган Т. Қиличев туман ҳокими этиб тасдиқланди.

Нуробод туман кенгаши сессиясида вилоят ҳокими П. М. Абдураҳмонов нутқ сўзлади.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТУРКИЯ ЖУМҲУРИЯТИ ЭЛЧИХОНАСИДАН ТАШАККУР

Ҳурматли Президентимиз Турғут Ўзолнинг бевақт вафоти муносабати билан Президент Ислом Каримов жанобларига, Олий Кенгаш раиси Шавкат Йўлдошев, Бош Вазир Абдулҳошим Муталов ва Ташқи ишлар Вазири Содиқ Сафоевга, Ўзбекистон Жумҳурияти Олий Кенгашига, Ўзбекистон Жумҳурияти Вазирлар Маҳкамасига, Ўзбекистон Жумҳурияти Олий суди раҳбариятига, Ўзбекистон Жумҳурияти Университетлари ректорлари ва ўқитувчиларига, барча сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий жамият ва ташкилотларга, Қорақалпоғистон Жумҳуриятининг муҳтарам раҳбарларига, Қрим татарларига, месхети туркларига, турк-ўзбек тижорат корхоналарига, Ўзбекистондаги турк ўқитувчи ва ўқувчиларига, Ўзбекистон Телевиденияси ва Радиокомитетининг раҳбар ва ходимларига, матбуот ходимларига, Элчихонамизга шахсан келиб ёки телефон орқали қайғумизга шерик бўлган қондош ва жондош бутун ўзбек халқига энг чуқур миннатдорлигимиз ва эҳтиромимизни билдирамиз.

Вўлқон ЧЎТУР,
Туркия Жумҳуриятининг Тошкентдаги элчиси.

ИНСОНПАРВАРЛИК—ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ СИЁСАТИНИНГ БОШ МЕЗОНИ

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИНИНГ БИРИНЧИ УРИНБОСАРИ ШАҲОБИДДИН ЗИЁМОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Ўзбекистоннинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлашдаги ўрни нималарда намоён бўлмоқда?

— Мустақил Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати асосини барча давлатлар билан тинч-тотув яшаш, уларнинг ички ишларига аралашмаслик ҳамда тенг ҳуқуқли ҳамкорлик қилиш тамойиллари ташкил этади. Ўзбекистон яқин қўшнилари билан муносабатини ҳам ана шу принципларга амал қилган ҳолда ривожлантириб бормоқда. Унинг бу соҳадаги сиёсати қўшни давлатлар билан ҳамкорликда Марказий Осиё минтақасида тинчлик, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлашга, дунёнинг мазкур бўлагида яшовчи халқларни тезроқ эртанги ёруғ кунларга олиб чиқишга қаратилган.

Бу йўл Тожикистонда рўй берган маълум воқеаларга муносабатда ҳам равшан кўринди. Ўзбекистон раҳбарияти, айниқса Президентимиз Ислом Каримов биродаркушлик уруши оқибатида қўшни халқ бошига тушган кулфатга бефарқ қарай олмади. Шу муносабат билан у 1992 йил сентябрида биринчи бўлиб Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Ғолийга мурожаат қилди. Жаҳон ҳамжамиятининг эътиборини Тожикистондаги бир-бирига қарама-қарши гуруҳ ва сиёсий кучларнинг фаолияти кундан-кунга кучайиб бораётганига, бунинг натижасида тинч аҳоли, айниқса бегуноҳ болалар, қариялар, аёллар жабр чекаётганига қаратди. Оз сонли халқларнинг ҳуқуқи бузилаётгани, тўқнашув бўлаётган жойларни тарк этиб кетаётган қочқинлар сони ортиб бораётганини таъкидлади. Бу муаммоларни четдан аралашувларсиз, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти раҳбарлигида ҳал этишга чақирди. Мазкур минтақага Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг махсус комиссиясини ҳамда вакилларини юборишни илтимос қилди.

Шу йил март ойида Бутрос Ғолийга йўллаган иккинчи мактубида эса тожикистонлик қочқинларни ватанига қайтариш масаласини ўртага қўйди. Мурожаатда, жумладан, шундай дейилган эди: «...Сизнинг

(Давоми 2-бетда).

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ҚОН ТОМИРИ

УЗБЕКИСТОННИНГ иқтисодий мустақиллигини таъминлашда автотранспорт соҳасининг муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиздир. Шу кунларда ўзининг 30 йиллик юбилейини муносиб нишонлаётган «Ўзшаҳарлараровтотранс» ишлаб чиқариш бирлашмаси Марказий Осиё ҳудудида давлатлараро халқ хўжалик юкларини ташишдек мураккаб вазифани муваффақиятли уддаламоқда.

ШАҲАРЛАРАРО юк ташиш тармоғига 1948 йилда асос солинган эди. Ўша йили ҳукумат қарори билан Ўзбекистон транспорт-экспедиция идораси ташкил топди. Кейинчалик Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Қўқон, Наманган, Фарғона, Андижон вилоятларида юк ортиш автостанциялари, шунингдек Тошкент вилоятининг Ангрен, Бекобод, Чирчиқ ва Гулистон шаҳарларида транспорт-экспедиция агентликлари очилди.

1988 йилга келиб ҳукумат қарори билан ташкил топган хўжалик ҳисобидаги, «Ўзшаҳарлараровтотранс» юк ташиш бирлашмаси бугунги кунда Ҳамдўстлик мамлакатлари ва чет эллардаги харидорларга халқ хўжалик юкларини ўз вақтида етказиб бермоқда. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Андижон ва Ангренда бирлашманинг бешта йирик автокомбинатлари жойлашган. Бирлашма таркибида жумҳуриятнинг турли бурчларида 17 та юк ортиш автостанциялари, йўлларда 60 та назорат-диспетчерлик пунктлари мавжуд.

Бирлашманинг бугунги қувватини тасаввур қилиш учун қуйидаги рақамларни таққослаш ўринлидир. Агар 1964 йилда 148 минг тонна юк ташилган бўлса, ўтган йили бу рақам 2 миллион тоннага етди.

Бирлашма маъмурияти ишчи-хизматчиларга қулай ижтимоий шарт-шароитлар яратиш масалалари билан изчил шуғулланмоқда. Бу ерда уй-жой муаммолари тўла ҳал этилган. Бектемир туманида 100 кишига мўлжалланган даволаш профилакторийси, Ангрен шаҳри яқинидаги сўлим табиат қўйнида дам олиш маскани мунтазам ишлаб турибди.

Жумҳурият Президентининг қарори билан «Ўзшаҳарлараровтотранс» бирлашмаси 1993 йилда ташкил топган «Ўзавтотранс» давлат-ҳиссадорлик корпорацияси таркибига кирди.

Бирлашма ходимлари 22 май куни ўзларининг 30 йиллик юбилей байрамларини катта шодиёна билан нишонладилар. Тантаналар чоғида бирлашманинг бугунги мавқега эришишига катта ҳисса қўшган фахрийларга алоҳида иззат-ҳурмат кўрсатилди.

Байрам тантаналари наҳорги ош бериш билан бошланди. Карнай-сурнай садоларига эстрада дасталари ва ҳаваскор жамоаларнинг концерт дастури уланиб кетди. Бирлашма нафақахўрлари ва фахрий меҳмонларга совғалар топширилиб, байрам дастурхонига таклиф этилдилар. «Ўзэкспоцентр» Савдо-кўргазма маркази боғидаги турли ўйингоҳлар бирлашма ходимларининг оила аъзоларига бепул хизмат қилди.

А. ЙЎЛДОШЕВ.

• *Мустақиллик бекатларида*

ИСЛОҲОТ КУРТАКЛАРИ

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТНИ АМАЛГА ОШИРИШГА ҚАТЪИЙ БЕЛ БОҒЛАНДИ

Улкамизда баҳорнинг сўнгги ойи, ҳали қишнинг изғиринли, қаҳрли кунлари заҳрини тўла унутиб юборганимиз йўқ. Олдинда жазирама саратон, сахий куз турибди. Лекин айни шу пайтда Фарғона вилоятидаги бир қатор йирик ишлаб чиқариш корхоналарининг раҳбарлари вилоят ҳокими, Ўзбекистон республикаси халқ депутати Мирзажон Йўлдошевич Исломовга 1993—1994 йиллардаги қишки мавсумда атрофлича тайёргарлик кўриш, халқ хўжалигининг бу муҳим тармоғини маблағ билан таъминлаш масаласида мурожаат қилдилар.

Вилоятдаги йирик корхона раҳбарларининг ёз тафтига олаётган кунларда қиш мавсуми ҳақида қайғуриб қолишганининг боиси нима? Бу муаммо фақат раҳбарларнигина эмас, кўпчилик фуқароларни қишлов арафасида шошириб қўйиши табиий. Айниқса, 1992 — 1993 йиллардаги қиш мавсумига тайёргарлик кўриш, ремонт ишларига умуман эътибор берилмаганлиги шу соҳага ажратилган маблағ ўта камлиги натижасида қишлов оғир кечди. Фуқаролардан юқори бошқарув органларига, маъмурий идораларга, оммавий ахборот воситаларига тинимсиз шикоятлар келиб турди.

Баъзи бир фактларга мурожаат қиламиз. Ўтган йили қиш даврида вилоятдаги иссиқлик узатиш, коммунал хўжалик иншоотларида 108 та турли хил даражадаги авариялар содир бўлди. Биргина Қувасой шаҳар иссиқлик узатиш, коммунал авария туфайли йирик индустриал шаҳар 7 кун иссиқлик энергиясисиз қолди. 15 та шифохона, 30 дан ортиқ болалар боғчалари иссиқлик билан таъминламаганлиги туфайли бу ердаги таълим-тарбия, ҳамда муолажаларда жиддий нуқсонлар, кутилмаган ҳолатлар юз берди.

Бу йил вилоятда коммунал хўжалик, уй-жой иншоотларини таъмирлаш, қайтадан жиҳозлаш ишлари бошлаб юборилди. Лекин ички бюджет ҳисобидан ажратилаётган 10 фоизли маблағ ҳам сурпага юк бўлмаяпти. Ахир, бир ўзингиз ўйлаб кўринг. Шу йил қиш давригача фақат Фарғона шаҳрининг ўзида 18 километр масофада иссиқлик трассаларини ётқизиш, 47 та кўп қаватли турар-жойни таъмирлаш керак. Бу объектлар ҳозирги шароитда қанча маблағ талаб қилишини ҳисоблаб чиқиш унча қийин эмас. Қувасой шаҳрида эса 160 дан ортиқ кўп қаватли уйларнинг иссиқлик таъминоти мутлақо талабга жавоб бермайди.

Шу йил кузда ўзининг 1200 йиллигини нишонлайдиган Марғилон шаҳрида аҳвол ўта жиддий. Шаҳарда мутасаддилар алмашганлиги ҳам бу ердаги ижтимоий-иқтисодий муҳитга салбий таъсир кўрсатди. Айниқса, шаҳарнинг собиқ ҳокими У. Ҳакимов маблағ билан таъминламаган жуда кўп объектларни бошлатиб юборди, лекин шаҳарнинг эски дарди— коммунал хўжалик объектлари бутунлай эътибордан четда қолди. Ҳатто 30—40 йилдан бери фойдаланиб келинаётган иншоотлар, ускуналарни таъмирлаш бирор-бир фидойи бошлиқлар ёдига келгани йўқ. Ҳозирги кунда шаҳарда чала объектларни ниҳоясига етказиш энг ўткир ва жиддий масала бўлиб турибди. Биргина чала қолган уйларни маромига етказиш учун 220 минг метр ҳар-хил сиғимли қувурлар, эски шаҳарни газлаштириш учун эса 230 минг метр 57 миллиметр сиғимли қувурлар зарур. Айниқса, коммунал хўжалигига хизмат кўрсатувчи автотранспорт воситалари бутунлай яроқсиз ҳолга келиб қолди. Ҳар учтадан битта транспорт воситасини ҳисобдан чиқариб ташлашга тўғри келади. Биргина шаҳар кўчаларидаги қувурларини алмаштириш учун 500 метр атрофида труба зарур. Қўйингки, биргина Марғилон шаҳрида коммуникация воситаларини тўла таъмирлаш учун дастлабки ҳисоб-китоблар 318 миллион сўм маблағ зарурлигини кўрсатди. Бунинг учун вилоятнинг бир гуруҳ раҳбарлари иқтисодиётимиздаги энг оқсоқ, кам мабағ билан таъминланган соҳани оталиққа олиш ташаббуси билан чиқдилар. Яқинда шу ташаббускорлар ҳамда вилоятдаги қатор бошқарма ва бўлинмалар, Қўқон, Марғилон, Фарғона, Қувасой шаҳарларидаги ташкилот ва корхоналарнинг раҳбарлари амалий йиғилишга тўпландилар.

Мажлисни бошқариб борган вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари А. Мухторов ҳам ўтган йилги қишлов пайтда коммуникация иншоотлари ўта ёмон ишлаганлиги, қатор уйлар, корхоналар, жамоат муассасалари, маданий-маиший объектлар умуман иситилмаганлиги кечирилмас ҳол эканлигини алоҳида таъкидлади. Айниқса, биз тўла мустақилликка эришганимиздан сўнг ҳам фуқаролар ночор аҳволда яшаши уят эканлигини баъзи раҳбарлар эса бундан тўғри хулоса чиқармай, қўлни қовуштириб қараб турганлигини ҳаққоний танқид қилди.

Йиғилишда сўзга чиққанларнинг кўпчилиги вилоят шаҳарлари ҳамда туманларнинг марказларидаги коммунал хўжалик иншоотларини таъмирлаш қишга тайёрлашнинг нақадар муҳимлигини таъкидлаб, бу зарур ишга ўз корхоналарининг иқтисодий ҳолатига қараб баҳоли-қудрат ёрдам беришни ўз зиммаларига олдилар. Ана шу тариқа ташаббускорларнинг ватанпарварлик ишлари тўла қўллаб-қувватланди.

Шу йиғилишда вилоятимиздаги коммуникация иншоотларини таъмирлаш, қайта қуриш учун ташаббускор ташкилотлар ҳисобидан 1 миллиард 322 миллион сўм маблағ ажратилиши ҳақида якдиллик билан келишиб олинди. Энди масаланинг моҳиятига яхшироқ тушунган бўлсангиз керак.

Ташаббускор корхоналарнинг номларини ифтихор билан тилга олиш мумкин. Ёш, серғайрат раҳбар Шамшиддин Саидаҳмедовнинг номини ҳозирги кунда Фарғонада кўпчилик яхши билади. У етакчилик қилаётган Фарғона нефтни қайта ишлаш бирлашмаси юқоридаги мақсадлар учун 200 миллион сўм маблағ ажратди. Шунинг тенг ярми Фарғона шаҳрига, иккинчи қисми эса Марғилон шаҳри эҳтиёжларига ишлатилади. Ташаббусдан руҳланган Ш. Саидаҳмедов Тошлоқ райони учун ҳам яна 50 миллион сўм маблағ ажратганлигини айтиб ўтди. Саховатпеша раҳбарлардан яна бири Абдуҳошим Абдуллаев ҳам Фарғонанинг фидойи фарзанди эканлигини амалда исботлаяпти. У раҳбарлик қилаётган «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси Фарғона ва Марғилон шаҳрига катта миқдордаги маблағ ажратганлигини эълон қилганда бу тадбиркор раҳбарга залдагиларнинг кўпчилиги ҳавас ва мамнуният билан назар ташлашди.

Коммуникация ишларини таъмирлаш ва қайта жиҳозлаш учун Фарғона шаҳрига 375 миллион, Марғилон шаҳрига эса 320 миллион сўм маблағ ажратиладиган бўлди. Бу маблағларни ўз вақтида етказиб беришни Фарғона кимёвий толалар сунъий чарм ишлаб чиқариш, пойабзал фабрикалари, тўқимачилик комбинати, Марғилондаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, хом ипакни қайта ишлаш бирлашмалари ўз зиммаларига олишди.

Бу саховатли ишдан қўқонликлар ҳам четда қолишаётганлиги йўқ. Шаҳардаги коммуникация ишларига 425 миллион сўм маблағ ажратилди. Шу маблағнинг 200 миллион сўмини Ўрта Осиё темир йўлининг Фарғона бўлими ажратиб берадиган бўлди. Шунингдек, темирйўлчилар Марғилон шаҳрида 2 та кўп қаватли турар-жой ҳамда болалар комбинати бунёд этишадиган бўлишди. Қўқондаги суперфосфат заводи, пахта тозалаш заводлари, табиий чармни қайта ишлаш, ёғ-мой, вино ишлаб чиқариш корхоналари ҳам ўз қадрдон шаҳарларининг муаммоларини ҳал қилишни бажонидил зиммаларига олишди. Қувасой шаҳри учун ажратилган 250 миллион сўм маблағни эса цемент ишлаб чиқариш, комбинати, чинни ва шиша тайёрлаш заводлари ўз ички имкониятлари ҳисобидан топиб берадиган бўлди. Мажлис давомида бу ташаббусга янги-янги жамоалар қўшилди. Фарғона нефть маҳсулотларини юклаш ва ортиш корхонаси 50 миллион сўм, Қўқондаги дон маҳсулотлари комбинати 50 миллион сўм, Қува мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси эса 10 миллион сўм маблағ ажратганлигини айтишди.

Одатда коммуникация объектларини қишга тайёргарлигини текшириш асосан қишлов арафасида амалга ошириларди. Бу соҳада ҳам янгича йўл тутиляпти. Вилоят ҳокимининг топшириғига биноан 15 майдан 25 майгача вилоятда барча алоқа, иссиқлик корхоналари, газ, сув, коммунал хўжалик иншоотлари тўла синовдан ўтказилди, аниқланган камчиликларни вилоят ҳокимиятига маълумот учун юборилиб турилибди. Вилоят ҳокимияти бу камчиликларни тезда бартараф этиш чора-тадбирларини кўради. Қишки мавсумда коммунал хўжалик иншоотлари жиддий ишдан чиқадиган бўлса, биринчи навбатда нотўғри маълумот берган раҳбарларга эгаллаб турган лавозимидан бўшатишга чора кўрилиши огоҳлантириб қўйилди.

Хуллас, вилоятда республикамиз Президенти И. Каримовнинг ташаббуси билан бошланган иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга жиддий киришилди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Солиқчилар кўзини шамғалат қилаётганлар*

«ҲОТАМТОЙЛАР»

СИР эмаски, ўзимизда кўплаб озиқ-овқат маҳсулотларига эҳтиёж сезилиб турган бир пайтда баъзи корчалонлар мўмай пул топиш мақсадида уларни хуфиёна йўллар билан республикадан ташқарига жўнатишни тўхтатишмаётир. Бу ички бозорнинг барқарорлигига путур етказмоқда. Нарх-навонинг сунъий кўтарилишига сабаб бўлмоқда. Бу ҳол республика раҳбарларини ҳам ташвишга солиб қўйди. Шу боис Вазирлар Маҳкамаси 180-сонли махсус қарор қабул қилиб, маҳсулот айрибошланган тақдирда уни республикадан ташқарига чиқаришга рухсат этди. Ундан кейин қабул қилинган 188- ва 358-сонли қарорларда таъкидланишича, ҳукуматлараро келишув ёки бошқа давлат корхона ва ташкилотлари Ўзбекистондаги хўжаликлар билан тўғридан-тўғри шартномалашган бўлса, ташқарига жўнатиладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан бож олинмайди.

Тошкент вилоят солиқ бошқармаси шу қарорлар жойларда қандай бажарилаётганлиги билан қизиқиб, қатор туманларда хўжаликларнинг олди-сотди ишларини ўрганди.

Республикадан ташқарига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотаётган аксарият тайёрлов идоралари ва хўжалик раҳбарлари қинғир ишнинг қийиғи 40 йилдан сўнг бўлса ҳам чиқишини унутиб қўйишган кўринади. Бўлмаса, ўз юртлари манфаатларини ўйламасдан бож тўламаслик учун МДҲ давлатлари корхоналари билан номигагина маҳсулот айрибошлашга шартнома тузишармиди?! Аслида бу иш божхона ходимлари кўзини шамғалат қилиш ниятида қилинганлигини аввалига ҳеч ким пайқамади. Биринчи тафтишдаёқ аксарият қаллобларнинг сирлари фош бўлди.

Бекобод туманидаги «Ғалаба» жамоа хўжалигининг олди-сотди билан шуғулланувчилари бу борада устаси фаранглардан экан. Улар Москва вилоятининг Павлова-Пасад шаҳар умумий овқатланиш ижара корхонасига шу йўл билан 20 тонна помидор, 40 тонна пиёз жўнатишди. Аммо маҳсулот ўрнига мол эмас, 382 минг 291 сўм пул келди. Ана шу ғайри қонуний операция туфайли ундирилиши лозим бўлган 88 минг сўм бож солиғи қулоғини ушлаб кетди.

Район кооптайёрлов савдо корхонаси корчалонлари ҳам шундай ғайри савдо қилишда юлдузни бенарвон урадиганлардан чиқиб қолишди. Улар вилоят маҳсулотларини тайёрлаш, сақлаш ва сотиш ширкати бирлашмаси наряди билан 48,1 тонна помидор, 1724,4 тонна тарвуз, 3214,8 тонна пиёзни Россияга ими-жимида жўнатишди. Ўрнига шартномада кўрсатилган нарсани эмас, пул олишди. Натижада республика бюджетига тушиши керак бўлган 8 миллион сўмдан зиёдроқ бож вақтида ундирилмай қолди.

Чиллаки чиллакини кўриб чумак уради, деганлари рост экан. Бозори чаққон бекободликларнинг божхона ва солиқ идоралари ходимларини доғда қолдираётганликлари пискентликларни ҳам илҳомлантириб юборди.

Пискент тайёрлов-савдо корхонаси Россиянинг турли шаҳарларига 640 тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари жўнатиб, халқ истеъмоли моллари ўрнига қоп-қоп қоғоз пул олганларидан беҳад хурсанд бўлишди.

Ҳурматли муштарийларимиз «пулини олишибдику, текинга беришмаган экан-ку» деган андишага боришлари эҳтимолдан ҳоли эмас. Ҳамма гап шунда-да. Қоғоз билан қорин тўймайди. Ўша пулга зарур нарсалар келтирилганда, бозоримиз бир мунча тўкинроқ бўлиши тайин эди. Хўжалик раҳбарлари ҳам қонуний иш тутишганда салкам 1,5 миллион сўм бож солиғи бюджет камомадини тўлдиришга хизмат қиларди. Бу эса қанчадан-қанча шифохоналар, болалар уйлари, нафақахўр қариялар, кам таъминланган оилалар, ёлғиз ногиронларга вақтида ёрдам кўрсатишда бозор иқтисоди шароитида уларни моддий ҳимоялашда асқотган бўларди.

Кўпчилик турмуш оғирлигидан, хотамтойу саховатпешалар йўқолиб кетди дейишаяпти. Йўқ, аксинча, бизда ўз ёнидан эмас, халқ ҳисобидан мол улашадиган замонавий хотамтойлар кўпаймоқда. Қуйичирчиқ туманидаги Энгельс номли жамоа хўжалиги, Янгийўл туманидаги «Янгиобод» давлат хўжалиги раҳбарлари шу тоифадаги саховатпешалардан эканлар. Энгельсликлар Россияга 9 миллион сўмлик, янгиободликлар Москвага салкам 200 минг сўмлик сабзавот инъом этиб, ўрнига на пул, на бошқа бирор нарса олишди. Ёки ҳар икки хўжалик аҳлининг турмуши москваликларникидан яхшироқмикин-а?

Умуман вилоят районларидан ўзга юртларга ноқонуний йўллар, усуллар билан олиб кетилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан 15 миллион 634 минг сўм бож солиғи олинмаганлиги аниқланди.

Исмат ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *НАВОИЙ ВИЛОЯТИ ХАБАРЛАРИ*

ТАРИХ ТИЛГА КИРДИ

НАВОИЙ шаҳрида вилоят ўлкашунослик музейи очилди. Музей экспонатлари ранг-баранг. Томошабинлар, айниқса, Нурота сўзаналари, кулолчилик санъатига оид турли хил қадимги топилмаларни юқори баҳолашмоқдалар. Бу ерга қўйилган ноёб ёдгорликларни музей директори Амин Қодиров кўп йиллар давомида ўз уйида сақлаб келарди.

— Музей учун жойнинг йўқлиги туфайли тарихимизнинг бебаҳо дурдоналари «гунг» бўлиб ётарди — дейди А. Қодиров — Чунки музейга қўйилган экспонатларни биз узоқ йиллар қишлоқма-қишлоқ кезиб тўплаганмиз. Энди олис тарихимиздан халқ бохабар бўлиши керак.

ГОЛЛАНДЛАР ТАВСИЯСИ ЁКИ ЖЎЖАНИ КУЗДА САНАЙМИЗ

НАВОИЙ кон-металлургия комбинатига қарашли «Октябрь 50 йиллиги» совхозида голланд технологияси бўйича картошка етиштиришга киришилди. Бунинг учун despite кончилар Голландиянинг «Агрика» фирмаси билан шартнома туздилар.

Ҳозирча 50 таноб майдонда бир ярим минг тонна картошка етиштириш мўлжалланмоқда. Илгари шунча ҳосил олиш учун уч марта кўпроқ ер майдони керак бўларди. Голландлар «ҳар гектардан 500—800 центнер картошка олишлари аниқ» деб навоийликларни қатъий ишонтирмоқдалар.

Омон бўлсак жўжани кузда санаймиз.

ҚИЗИЛҚУМНИНГ БАҒРИ КЕНГ

Навоий кон-металлургия комбинати геологлари Учқудуқ райони ҳудудидаги Алисой массивида темир-марганец маъданини топдилар. Илгари бу ер ости бойлиги хориждан олиб келинаётган эди.

Мутахассислар бу ноёб ер ости неъматини гидрометаллургия заводларида қўллаш учун яроқли деб айтмоқдалар.

ГАП МАҚОМДА ЭМАС

НАВОИЙ шаҳридаги 3-ҳунар техника билим юртига лицей мақоми берилди. Илгари бу ҳунар даргоҳи қурувчилар тайёрлашга мўлжаллангани. Энди лицей талабалари кенгроқ билим олиш имкониятига эга бўлдилар. Айни пайтда бу ерда машғулотлар икки босқичда олиб борилаётир.

ҚЎЛ ЧОПИҒИ АСҚОТДИ

СУРУНКАЛИ ёғингарчиликнинг ва ҳавонинг салқин келиши ғўза ривожини кечиктириб юборди. Шунинг учун бу йил навоийликлар қўл чопиғидан фойдаланишга киришишди. Бу билан илдиз чириш касалининг олди олинмоқда. Бугунгача 8000 гектардан зиёд майдон қўл чопиғидан чиқарилди. Айниқса, Навбаҳор ва Навоий туманларида қўл чопиғидан чиқарилган далалар яшнаб кетди.

ЎЗИНГДА БОР, ОЛАМДА БОР

БУГУН ёғ муаммоси ғоят ўткир бўлиб қолгани сир эмас. «Ўзингда йўқ, оламда йўқ» деганларидек, ёғ комбинатидаги айрим «ёғфурушлар» уни «сердаромад» соҳага айлантирдилар.

Навоий шаҳрида ҳам аҳолини ёғ маҳсулотлари билан таъминлашда узилишлар бўлиб турибди. Вилоят ва шаҳар раҳбарлари бу муаммони ҳал қилишнинг бирдан бир йўли Навоийда ёғ-экстракция заводини қуришда деб билдилар. Бу масалада Исроилнинг «Айзенберггруп» фирмаси ёрдам берадиган бўлди.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкент туманининг И. Охунбобоев номли жамоа хўжалиги аҳли шу бугунги кунгача пойтахтликларга 140 тонналан ортиқ сархил бодринг, помидор ва турли хил кўкатлар етказиб бердилар. Айниқса, бу ишда мазкур хўжаликда 50 йилдан буён меҳнат қилаётган Санобар опа Ғозиеванинг муносиб ўрни бор.

Р. ШАГАЕВ олган сурат.

ИНСОНПАРВАРЛИК — ЎЗБЕКИСТОН ТАШҚИ СИЁСАТИНИНГ БОШ МЕЗОНИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

эътиборингизни жалб этмоқчи бўлган бошқа масала — қийноқ ва дўқ-пўписалар ёрдамида зўрлик билан Тожикистондан ҳайдаб кетилган ўн минглаб бегуноҳ ва ҳамма нарсадан маҳрум этилган кишилар: болалар, аёллар, қариялар тақдирига дахлдордир. Улар Афғонистонда жуда оғир аҳволга тушиб қолганлар, зўравонлик, очлик, касалликдан ҳалок бўлмоқдалар ва ўз она юртига тўсқинликсиз қайтишлари учун БМТнинг ғоят қатъий мададига муҳтождирлар.

Ўзбекистон Республикаси инсонпарварлик қоидаларига амал қилиб, Тожикистоннинг зўрлик билан ҳайдаб кетилган аҳолисини БМТ ҳомийлигида ватанига қайтаришга доир махсус ҳаракатни амалга оширишда ўз кўмагини, шунингдек, мавжуд имкониятларни, жумладан, ўз ҳудудини таклиф этишга тайёрдир».

Шу тариқа ватанидан жудо бўлган тожикистонлик қочқинларни юртига қайтариш масаласи сиёсий жиҳатдан ҳал этилди. Энди ҳамма гап бу хайрли ишни бажаришда эди.

— Бу борадаги амалий ишлар қачон бошланди?

— Республикамиз Президентининг мазкур мурожаатидан сўнг Ўзбекистонда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ваколатхонаси очилди. Минтақамизга БМТ вакиллари келди. Жумладан, Бутрос Ғолийнинг минтақадаги ва Тожикистондаги шахсий вакиллари тайинланди. Улар ишни зудлик билан бошлаб юборишди.

Аввало, БМТ вакиллари Афғонистоннинг шимолий вилоятларидан вақтинча паноҳ топган қочқинлар 60 минг кишига яқин эканини аниқлади ва уларга инсонпарварлик ёрдами бера бошлади. БМТ ва Ўзбекистон вакиллари учрашувларида уларни ватанига қайтариш юзасидан амалга оширилиши лозим бўлган ишлар бир неча бор муҳокама қилинди.

Шуни ҳам таъкидлаш кераки, бу масала Тожикистон билан Афғонистонга тегишлидир. Чунки қочқинлар — Тожикистон фуқаролари, улар турган жой эса — Афғонистон ҳудудидадир. Ўзбекистоннинг бу муаммони ҳал этишдаги иштироки — инсонпарварлик ғояларидан келиб чиқиб, уларга холисона кўмаклашишдан иборатдир.

Шу йил 15 май куни Термиздаги БМТ ваколатхонасида Тожикистон, Ўзбекистон, қочқинлар муаммоси бўйича БМТ Олий комиссарлигининг бошқармаси ва Афғонистон вакиллари қочқинларни ватанига қайтаришни қандай амалга ошириш масаласини муҳокама қилдилар. БМТ вакили Филипп Лабреве қочқинлар асосан Мозори Шариф билан Ҳайратон ўртасидаги Саҳий деган жойда эканини, тахминан 27—30 минг кишидан иборатлиги ва уларнинг ватанга қайтиш истагининг борлигини маълум қилди. Тожикистон ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Эркин Раҳматуллаев Тожикистонда қочқинларни қабул қилиш учун барча ҳуқуқий ва ташкилий шароитлар яратилгани ҳақида ахборот берди. Афғонистон вакили Саид Комил эса «Жунбуши Миллий Исламийи Афғонистон» («Афғонистон Ислом Миллий Ҳаракати») раиси, армия генерали Абдурашид Дўстум ҳам бу ишга сидқидилдан кўмаклашмоққа тайёрлигини айтди. Ўзбекистон томони эса мазкур муаммони ечишда ҳамма чораларни кўришга, жумладан, ўз ҳудудидан фойдаланишга розилигини яна бир бор тасдиқлади. Шу йўсин «Тожикистонлик қочқинларни репатриация қилиш режаси» қабул қилинди. Унга кўра, Афғонистон томони қочқинларни Ҳайратон шаҳрига етказиб келадиган, Ўзбекистон эса уларни поезд билан чегарадан олиб ўтиб, Тожикистонга элтадиган бўлди. Бу хайрли иш 22 май куни амалга оширилди. 350 га яқин қочқин — жабрдийда аёллар, болалар, қариялар Термиз—Ҳайратон кўприги орқали Ўзбекистон ҳудудига олиб келинди. Уларни термизликлар, турли оммавий ахборот маҳкамаларининг мухбирлари, дахлдор давлатларнинг вакиллари кутиб олди. Қочқинларга шу ернинг ўзида турли ёрдам, жумладан, тиббий хизмат кўрсатилди. Тайёргарлик ишлари пухта бўлгани туфайли бу тадбир муваффақиятли ўтди. Ўйлайманки, бундай ҳол сохилда қолган бошқа қочқинларни ҳам ватанига қайтаришда муҳим омил бўлади.

Республикамиз Президенти куни кеча БМТ Бош котиби Бутрос Ғолийнинг Тожикистондаги шахсий вакили Исмат Китанини қабул қилди. Тожикистонга кўрсатилаётган моддий ва маънавий ёрдам учун, айниқса қочқинларни ватанига қайтаришдаги ғамхўрлиги учун И. Китани Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовга, унинг сиймосида бутун ўзбек халқига самимий миннатдорлик изҳор этди. Шунинг ўзи ҳам бу ишнинг нечоғли аҳамиятга моликлигини кўрсатиб турибди.

— Мазкур инсонпарварлик тадбири қай тариқа давом этади?

— Боя таъкидлаб ўтганимдек, Ўзбекистоннинг бу тадбирни амалга оширишдаги нияти холисдир. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти вакиллари ҳозир ҳам қочқинлар ўртасида иш олиб бормоқда. Ватанига қайтишни ихтиёр этган ҳар бир қочқин, одатда, махсус рўйхатдан ўтказилиб, унга БМТнинг тегишли ҳужжати берилади. Рўйхат тайёр бўлгач эса, у Тожикистон ва Ўзбекистон томонларига берилади. Шу тартибда уларни ватанига қайтариш масаласи ҳал этилди. Ватанга қайтишни исатмайдиган одам бўлмаса керак. Ахир, ватандан азиз нима бор! Шундай экан, Ўзбекистон энг сўнгги қочқин ўз юртига қайтгунига қадар Тожикистонга керакли ёрдамини бераверади.

АҲМАД ХЎЖА,
(ЎзА).

ТАБИАТ ХУРУЖИНИНГ ЧЕКИ БОРМИКАН...

25 май куни пешиндан оққан чоғларда Наманган вилояти осмонини қора булутлар қоплади. Дастлаб томчилаган ёмғир қуюнга айланди. Бироз фурсат ўтгач, қаттиқ жала ва дўл ёғиб, кучли шамол қўзғалди. Табиатнинг қалтис ҳуружи бир-бирига қўшилиб, вилоят қишлоқ хўжалик экинларига жиддий зарар етказди.

Наманган — Учқўрғон автомагистрал йўли Уйчи тумани қишлоқлари оралаб ўтади. Йўл ўртасидаги ҳовлиларга кирган сув қўни-қўшниларнинг мадади билан челаклаб ариққа ташланмоқда эди. Аммо «Ўт балоси, сув балосидан асрасин» деган ҳикмат бекорга айтилмаган экан. Бир қатор жамоат биноси, ўнлаб хонадон жиддий зарарланди.

Эндигина чинбарг чиқарган ғўза ниҳоллари сув остида қолиб, маккажўхори, сабзавот, бошоқли ғалла, боғ ва токзорлар қаттиқ талофот кўрди.

Шу дақиқадан бошлаб вилоятдаги мавжуд ишчи кучлари, техника воситалари, ёрдамчилар мадади табиий офат оқибатларини тугатишга сафарбар этилди.

Р. ИРИСОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Наманган.

• *Қўшхабар*

ТЕМИР ЎРНИГА ПЛАСТМАССА

«ЎЗСАНТЕХГАЗМОНТАЖ» трестининг Қаршидаги механизациялашган кўчма колоннаси мутахассислари юқори Бешкент қишлоғига ичимлик суви келтириш учун бир неча чақирим масофага пластмасса қувурлар ётқиздилар. Мутахассисларнинг айтишича, бундай қувурлар темирдан ясалганларига қараганда чидамли бўлиб, у зангламаскан. Айни пайтда пластмасса қувурлар «Қаршитермопласт» заводида тайёрланмоқда. Темир қувурлар танқис бўлиб турган бир пайтда бу қувурлар қўл келаяпти.

АЪЛОЧИЛАРГА ФАХРИЙ СТИПЕНДИЯ

ОХУНБОБОЕВ номидаги Қарши муаллимлар билим юрти маъмурияти касаба қўмитаси тежалган маблағлар ҳисобидан уч нафар аълочи ва жамоатчи талабага ҳар ойда қўшимча 500 сўмдан фахрий стипендия беришга қарор қилди.

Билим юртида бу билан чекланиб қолингани йўқ. Оилавий аҳволи ночор, кам таъминланган йигирма талабага ҳам минг сўмдан моддий ёрдам уюштирилди.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ойнаи жаҳонда кўринг

Душанба, 31. V

● ЎзТВ I
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 Болалар учун. «Совға».
18.40 «Наврўз нашидаси». Телефильм.
19.00 «Ватан меҳри». Адабий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Истиқлол қалдирғочлари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Анъаналар этади давом». Мусиқий кўрсатув.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Янги Чек масжиддан. «Муқаддас туҳфа».
21.50 Санъат усталари ижросида концерт.
22.40 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Темирйўлчи» (Қўқон) — «Пахтакор» (Ўзб олинган).
00.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
18.30 «Ассалому алайкум» [такрор.].
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Утмишсиз келажак йўқ».
20.30 «Лаҳза». Хабарлар.
20.45 «Билиб қўйган яхши».
21.05 «Тўйлар муборак». Бадиий фильм.
22.10 «Лаҳза». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV»
4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 «Якунлар».
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 В. Шекспир. «Қиш эртаги». Болалар учун телеспектакль.
10.00 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 1-серия [Австралия].
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Гол».
11.50 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 17 ва 18-сериялар.
* * *
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя арисчи». Кўп серияли мультфильм.
15.40 А. Арафкалов чалади [аккордеон].
15.50 «Инболи кулганда».
16.30 «Гол».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 «Технодром».
17.35 «Ҳафтанинг акс-садоси».
18.10 «Эндиликда». Ийд курбон ҳайити. Мусулмонлар байрами.
19.10 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 17-серия.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 18-серия.
20.55 «Спорт уик-энди».
21.10 «Ёзувчилар ниманинг ҳақида сукут сақлашади...». Л. Леонов.
«Янги студия» таништиради:
21.20 «Бомонд».
21.50 «Таржимаи ҳол».
22.00 «Монтаж».
22.20 «Ассалому алайкум».
23.35 «Джем-сейшн». А. Градинский. Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.
*
00.15 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 1-серия [Австралия].

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Параллелар».
8.10 «Шарман-шоу».
9.40 «Смирновлар оиласи. Бундан буён қандай яшаш керак?» Хатлар ҳақида мулоҳазалар
10.00 «Бола тилидан».
10.30 Кундузги сеанс. «Сеҳргарлик ва жодугарлик». Бадиий фильм.
11.40 «Американинг ёввойи табиати». Кўп серияли телефильм премьераси (АҚШ).
12.10 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
12.35 Хонаки экран. «Уруш турбоплари». Бадиий фильм. «Фредерик Форсайт таништиради» телесериалидан (Овросиё ТВ).
14.15 Ишдан бўш пайтингизда. «Балиқ белгиси остида».
14.30 Янгиликлар.
14.45 «Оила юмушлари». Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунига.
15.15 Россияда бизнес.
15.40 «Ватандошлар». «Учинчи Курия».
16.10 «Динозаврга айланмайлик».
16.25 «Ҳаётий Конституция». «Ҳамкиҳат ҳокимият» турмушидан ҳужжатли фильм (АҚШ).
*
17.00—19.40
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.40 Славян ёзуви ва маданияти байрамида.
19.55 Криминал хабарлар экрани.
20.05 «Қутқариш хизмати — 911».
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «Ҳақиқат онлари».
22.25 Душанба куни детектив. «Лани страйк» таништиради. «Лас-Вегасдаги олишув». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» турмушидан (АҚШ).
23.20 «Каунтдаун». Оммавий куй янгиликлари.

Сешанба, 1. VI

● ЎзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Ботир Зокиров». Фильм-концерт.
8.10 Болалар учун фильм. «Пан Кляксанинг саргузаштлари». 1-серия.
9.35 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.05 Болалар учун концерт.
10.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Ёлғончилар қасри», «Сирли сандиқ». Мультфильмлар.
18.35 Болалар учун. «Қувноқлар давраси».
18.55 «Камолот йўлида». Замира Номозова ва Ўлмас Оллоберганов.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 Дунё воқеалари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Хизмат жойим—ички кўшиклар».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.40 «Болалигим — пошшолигим». Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро кунига бағишланган видеоканал.
00.10 «Тоҳир ва Зуҳра». Бадиий фильм.
01.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
18.30 Эстрада концерти.
18.50 «Мулоқот». Тошкент вилоятида уй-жойларни хусусийлаштириш ҳақида.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.40 «Ишбилармонлар». «Болалар — келажагимиз» тадбирининг якунлари.
21.25 Ҳужжатли фильмлар саҳифаларида.
22.25 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»
4.55, 14.20, 17.20, 20.20 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қувноқ нотачалар».
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 Мультфильмлар.
9.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 2-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Тўрт дўстнинг ҳаёти ва саргузаштлари». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия.
11.55 «Мактабдошлар». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
13.05 Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни. «Золушка ҳузурида зиёфатда».
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Ишбилармон кишилар хабарномаси».
14.40 «Конверсия ва бозор».
15.10 «Майя арисчи». Кўп серияли мультфильм.
15.35 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.
16.05 Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни. «Умид» фестивали совриндорлари ва дипломантларининг якунловчи концерти.
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Тожикистон: бундан буён қандай бўлади?» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 Москва кинофестивали олдидан.
18.55 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни. «Бизнесмен — болаларга» телемарафони.
22.45 «Матбуот-экспресс».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 2-серия.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Ретро-шлягер».
8.25 «Ҳақиқат онлари».
9.25 Кино музейи. «Катька — қоғоз ранет». Бадиий фильм.
10.55 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
11.15 «Кечки салон» саҳифаларида.
12.45 «К-2» таништиради: «Абзац».
13.30 «Рост» студияси. «Таклифнома».
14.00 Мульти-пульти.
14.30 Янгиликлар.
14.45 «Телебиржа».
15.15 «Ҳақиқатни асровчилар».
15.45 «Олтин новда». Мусаввир. Анатолий Васильев.
16.15 «Трансросэфир».
17.00—18.45
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.45 «Кремль атрофида. Сергей Шахрайга мактублар».
19.25 Н. Джигурда куйлайди.
20.10 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 174-серия.
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.35 «Конституциянинг инқирозси». «Ҳамкиҳат ҳокимият» турмушидан ҳужжатли фильм (АҚШ).
22.10 «Клип хиёбони».
22.25 «Санъат майдони». Е. Мравинский таваллудининг 90 йиллигига.

Чоршанба, 2. VI

● ЎзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Самарқанднинг мовий гумбазлари», «Бухорога эртак». Телефильмлар.
8.20 Болалар учун фильм. «Пан Кляксанинг саргузаштлари». 2-серия.
9.35 Турк тили.
10.05 «Кичкинтой» студияси. «Болчада Тил байрами».
10.40 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
* * *
16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор» — «Шифокор» [Гулистон]. «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Бугунги хабарлар.
18.50 Солиқ инспекцияси фаолиятидан.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Осойишталик посбонлари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Рақслар гулдастаси».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Республика газеталарининг шарҳи.
21.40 «Кўнгилда Ватан...». Тошкент тумани меҳнаткашлари билан учрашув.
23.10 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
18.30 Болалар учун фильм. «Ойгул».
19.05 «Спринт».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Кинотривда.
20.50 «Мусиқий меҳмонхона».
21.30 «Орзулар оғушида». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»
4.55, 14.20, 17.20, 20.20 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Мультфильм.
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Савдо кўприги».
9.50 «Тингланг, томоша қилинг...».
10.10 Мультфильмлар.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Тўрт дўстнинг ҳаёти ва саргузаштлари». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2, 3 ва 4-сериялар.
12.50 «Мактабдошлар». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
*
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Телемикст».
15.10 «50х50» телешоуси.
16.30 «Клуб 700».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Акс этиш» кўрсатувини таништиради.
18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.45 «Миниатюра».
19.00 «ТВ-версия».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Пушкинга бағишланади...».
20.55 «Ташланг ва ютиб чиқасиз».
21.25 «Берёзка» Давлат академик ансамблининг концерти.
22.00 Янгиликлар.
22.40 «Матбуот-экспресс».
22.50 Катталар учун мультфильм.
23.10 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. Исландия — Россия терма командалари. Исландиядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Елканли спорт. Олимпиада чемпионларининг регатаси.
01.05 «L—клуб».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Санъат майдони». Е. Мравинский таваллудининг 90 йиллигига.
9.05 Репортёр. «Кирол».
9.20 «Олтин новда».
9.50 «Петербургликлар пойтахтда». «Терем-Квартет» ансамбли.
10.30 Кинокўзгу. «Вертовнинг сакраши».
12.10 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
12.35 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
12.50 «Омад кулиб боққанда».
13.50 Концерт.
14.05 «Бизнес: янги номлар».
14.20 Янгиликлар.
14.35 «Рост» студияси. «Яшил мактаб».
15.05 «Мен яшашни хоҳлайман».
15.35 «Трансросэфир».
16.20 «Ноу-хау».
16.50 «Ҳар бир кун байрам».
17.00—19.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.00 Баскетбол шарҳи.
19.10 «Нота бене» студияси.
20.25 «Ксюша» ҳузурида».
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «60 дақиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви.
22.30 «Экзотика».
23.30 «Осойишта уй».

Пайшанба, 3. VI

● ЎзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Машрабни куйлаб». Фильм-концерт.
8.10 «Кенжатойдан қўрқ, эй ғаним». Бадиий фильм.
9.15 «Бутун умр давомида». Телефильм.
9.35 Араб тили.
10.05 «Истеъдодларни излаймиз».
10.40 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Шоирлар — болаларга».
18.50 «Инсон ва қонун».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Қоялар орасида». Мандарали фильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Ўзбек куйлари...
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Ислоҳот ҳақида суҳбатлар.
21.40 «Ёшлик» студияси. «Энё».
22.40 Мусиқали учрашувлар.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
18.30 «Бир погона юқори». Телефильм.
19.00 Болалар учун. «Табассум».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Бумеранг». Экологик кундалик.
20.30 «Пульс». Хабарлар.
20.45 «Бу оқшомда».
21.55 «Газеталар саҳифаларида» [рус тилида].
22.05 «Пульс». Хабарлар.
22.20 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»
4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.25 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.10 Болалар телевидениесининг уюшмаси.
9.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 3-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
11.20 «Бекат назоратчиси». Телевизион бадиий фильм.
12.25 «Озодлик дарвозаси». Ҳужжатли фильм премьераси.
*
13.30 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя арисчи». Кўп серияли мультфильм.
16.10 «Джем».
16.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар». Танаффус пайтида [17.00] — Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.50 «Янги номлар». Концерт.
18.00 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.55 В. Этуш ҳақида кўрсатув.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 Телеэкранда биринчи марта. «Ёркак ёруғлик сари йўли». Бадиий фильм [Леди Гамильтон тарихи]. [ГФР, Франция, Италия].
22.00 «Индонезияда тайёрланган».
22.30 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Матбуот-экспресс».
23.50 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 3-серия.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 Тонгги концерт.
8.15 Маза, таътиллар. «Телба Лори». Бадиий фильм.
10.15 «Кузнечонок».
11.00 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 174-серия.
11.50 «Сиз яратган боғ».
12.10 «Кайтиш».
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.00 Кундузги сеанс. «Шўнғувчи бомбардимончи самолёт хроникаси». Бадиий фильм.
14.20 «Параллелар».
14.35 Янгиликлар.
14.50 «Трансросэфир».
15.35 «М-трест».
15.55 «Янги иллюзион».
16.25 Криминал хабарлар экрани.
16.35 «Қудуққа тупурма».
17.00—19.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.30 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 175-серия.
20.20 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
20.50 Спорт кўрсатуви.
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «Келинг, аниқлаб олайлик».
21.50 «Россияни қандай қилиб ўзига келтириш мумкин?». Конституция лойиҳасининг муҳокамаси.
22.30 Катталар учун мультфильм.
22.45 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

Жума, 4. VI

● ЎзТВ I
7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Сув кетар, тош қолар». Телефильм.
8.00 «Мен сизни севардим». Бадиий фильм.
9.30 «Мардлар кўринади». «Ватаним». Мусиқий кўрсатув.
10.15 Болалар учун. «Раҳмат, меҳрибонлар!».
10.35 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Бугунги хабарлар.
18.10 «Ғазалхон ёшлигим».
18.25 «Хусусийлаштириш — давр талаби».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дунё воқеалари».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Янги китоблар.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ўзбекистоннинг йўли битта — олға юриш!». 1-қисм.
22.10 «Хотира». Халқ артисти Мукаррама Турғунбоеванинг 80 йиллигига.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»
4.55, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Чевар Мария». Бадиий фильм.
9.50 «Саёҳатчилар клуби» [сурдо таржимаси билан].
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 «Е. Мравинский дирижёрлик қилади».
Театр шинавандалари, Сизлар учун!
11.55 Ж. Килти. «Ёқимтой ёлғончи». М. Горький номли Москва Бадиий академик театрининг фильм-спектакли.
*
14.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
14.25 «Бридж».
14.50 «Бизнес-класс».
15.05 «Ён дафтар».
15.10 «Майя арисчи». Кўп серияли мультфильм.
15.40 Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига. Кинокўрсатув.
16.10 «Бизнинг мусиқий клуб».
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «МДҲ учун умумий бозор» кўрсатувини таништиради.
17.45 «Инсон ва қонун».
18.15 «03-ворон».
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
20.40 «Детективлар клубида». Телеэкранда биринчи марта. «Кинода ўлим». Бадиий фильм [«Мосфильм», «Словов студияси, Одесса киностудияси].
22.00 «Ҳеч нарса ҳақида репортаж».
«ВИД» таништиради:
22.15 «Сиёсий бюро».
22.50 «Музобоз».
00.05 «Авто-шоу».
00.20 «Обоз» майдончаси. «На-на» гуруҳи. Танаффус пайтида [23.00] — Янгиликлар.
*
01.20 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 Ишбилармон кишилар даври.
7.55 «Бўйсунмас купина».
8.25 «Джентльмен-шоу».
8.55 «Ҳайвонот оламида».
9.55 «К-2» таништиради.
10.50 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 175-серия.
11.40 «Ишдан бўш пайтингизда».
11.55 Н. Джигурда куйлайди.
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 «Иница».
13.35 Мульти-пульти.
13.45 Ҳужжатли фильм.
14.05 «Рост» студияси. «Кимнинг томони».
14.35 Янгиликлар.
14.50 «Клип хиёбони».
15.05 «Телебиржа».
15.35 «Трансросэфир».
16.05 Жума кунлари Дисней. «Ер сайёрасига юборилган». Бадиий фильм. 13-серия.
17.00—19.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.30 Александр Дольский куйлайди.
19.35 «Задорнов қўшув «Плюс».
20.45 Катталар учун мультфильм.
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Спорт кўрсатуви.
21.35 Телеэкранда — премьера. «Отинг учун ўлим». Бадиий фильм. «Фредерик Форсайт таништиради» телесериалидан (Овросиё ТВ).
23.20 «Ролан Гаррос». Теннис турнири.
23.50 «Эс-Эн-Си» тунги клуби.

Шанба, 5. VI

● ЎзТВ I
7.00 «Ассалому алайкум».
*
8.00 «Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузаштлари». Бадиий фильм.
9.25 «Алифбо сабоқлари».
9.55 «Тадбиркор».
10.35 «Ёшлик» студияси. «Минг маржондан бир маржон».
11.25 «Мушоира». Адабий кўрсатув.
*
11.55 Донийр Тошмуҳамедов куйлайди.
12.30 «Меҳр».
13.00 «Қалдирғоч». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
13.40 «Сенинг замондошинг».
* * *
17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 «Кичкинтой» студияси. «Томоша».
18.25 «Ёшлик» студияси. «Сирли олам».
18.50 Бутунжаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига. «Оламни асранг». Бевосита мулоқот.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.50 «Нурли Тошкент оқшомлари». Телефильм.
20.00 Республика газеталарининг шарҳи.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчи қизлар ансамблининг концерти.
21.00 «Туркистон» ахбороти.
21.30 «Ўзбекистоннинг йўли битта — олға юриш!». 2-қисм.
22.20 «Ака-ука совчилар». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий драма театрининг спектакли.
24.00 «Тунги ёғду». Дам олиш программаси.

● ЎзТВ II
17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»
5.45, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.50 Эрталабки гимнастика.
6.00 «Матбуот-экспресс».
6.10 Ишбилармон кишининг ҳафта тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.30 «Спорт-имконият».
8.00 «Марафон-15» таништиради.
8.25 «Экстро-НУЖ».
8.55 Шанба кунги дастхат.
9.25 Экологик шарҳ.
9.40 Тиббиёт ҳамма учун.
10.10 Г. Улетова куйлайди.
10.25 «Соло».
11.35 «Ҳарбий ревю».
12.05 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
12.30 «Марафон-15».
12.50 «Муз устида Россия балети».
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Мулкдор алифбоси».
14.35 Теннис. Франциянинг очиқ чемпионати.
15.35 «Ишбилармон экспресс». Европа тележурнали.
16.05 «Шаҳзода ва Сув париси». Кўп серияли мультфильм.
16.30 «Қизил квадрат».
17.30 «Ҳайвонот оламида».
18.10 «Оба-на-Угол-шоу».
18.40 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Помпейнинг сўнгги кунлари». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Помпейнинг сўнгги кунлари». Етти серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
21.10 Шоир ҳақида романс. Н. Караченцов бенефиси.
22.05 «Резонанс» студияси таништиради.
22.30 «Матбуот-экспресс».
22.40 «Мусиқий жилолар».
23.00 Янгиликлар.
23.35 Футбол. Россия чемпионати. «Динамо» [Москва] — «Ротор» [Волгоград]. «Динамо» Марказий стадионидан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
7.55 «730-формула».
8.25 «Рост» студияси. «Бизнинг қарашлар».
8.55 «Қалн англанмаган нон», «Роста».
9.25 «Бурда моден» тавсия этади.
9.55 «Грибоедовнинг Чаадаев ҳузурига ташрифи».
10.10 Кундузги сеанс. «Гаровга олинганлар».
*
11.45—15.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
11.45 «Дунё воқеалари».
11.55 «Рангинкамон» (тожик тилида).
12.40 «Безнен мирас» (татар тилида).
13.25 Дўстлик тароналари.
14.05 «Чисен» (корейс тилида).
14.45 «Фан мўъжизалари».
15.15 «Бу сирли олам».
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
15.30 «Ретро-шлягер».
16.00 «Мутлақо махфий».
17.00—19.35
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.35 «К-2» таништиради: «Америка юлдузлари».
20.05 «Мусиқа йирик планда». Пианиночи Владимир Селивохин.
20.50 Спорт кўрсатуви.
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Телеэкранда — премьера. «Ўлим ҳурингчи эмас». Бадиий фильм.
23.00 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

Якшанба, 6. VI

● ЎзТВ I
7.00 Турсунбой Парпиев куйлайди.
7.30 «Ўлмас мерос». Телефильм.
*
8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм [Ҳиндистон]. 18—19-сериялар.
10.00 «Аҳвол қандай, чемпион?». Оғир атлетикачи Эркин Каримов ҳақида телеочерк.
10.20 «Мактаб ва ҳаёт».
11.00 «Халқ ижодиёти». Шомурод бахши Тоғай ўғли.
11.50 «Ватанпарвар». Жумҳурият ёшларини ҳарбий хизматга чақириш масалаларига бағишланади. Бевосита мулоқот.
12.40 Инглиз тили.
13.10 «Мулоҳаза». Яна муҳаббат ҳақида.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтой» студияси. «Ширинтой».
18.30 Футбол майдонларида.
19.00 «Мутахассисни ва жаҳон типлари».
19.30 «Ҳафтанома» [рус тилида].
20.00 «Ойнаи жаҳонда...».
20.25 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Султонпошша Удаева куйлайди.
21.00 «Ҳафтанома».
21.40 Бир асар тарихи. Чўлпон. «Кеча ва кундуз». Видеофильм премьераси олдидан.
22.20 «Мис фаришта». Бадиий фильм.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
7.00—12.00
*
17.00—23.30
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»
5.50, 7.30, 23.15 — Кўрсатувлар тартиби.
5.55 «Руҳий чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.20 Эрталабки гимнастика.
7.45 «Авто-шоу».
8.15 «Технодром».
8.25 «Маркиз».
8.40 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг сўнгиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.10 «Ҳамма уйдалигида».
9.40 «Спортлото» тиражи.
9.55 «Тонг юлдузи».
10.45 Киноҳажилатмим! «Валерий Чкалов». Бадиий фильм. [«Ленфильм», 1941 й.].
«КТВ-I» ҳамда «Франс интернационале» канали таништиради:
13.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.
*
14.00 Янгиликлар.
14.15 Мультфильм.
14.30 «Саёҳатчилар клуби».
15.20 «Ҳунарли хор бўлмайди». Телефильм.
15.50 «Ҳафтанинг бош масаласи».
16.20 Эфирда Бевосита мулоқот.
17.00 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар [сурдо таржимаси билан].
18.00 «Нима? Қаерда? Қачон?».
19.00 «Матадор». Канн 46-халқаро кинофестивали.
*
21.00 «Якунлар».
21.40 «Тарк этма, севги...». В. Толкунованинг ижодий кечаси.
22.40 «Подлеморье мамлакати». Телефильм.
23.00 Янгиликлар.
23.20 «Рок-н ролл TV».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
7.25 «Фақат сиз учун».
7.55 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
8.20 «Рост» студияси.
8.50 «Фольклор».
9.20 «03» кўрсатуви.
9.50 «Атн-бати...».
*
10.20—13.55
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ
10.30 «Дунё воқеалари».
10.30 «Истеъдод». М. Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваторияси битирувчилари билан учрашув.
11.35 «Замандас» (қозоқ тилида).
12.20 Цирк! Цирк! Цирк!
13.05 «Кудратимиз — дўстлигимизда» (қорақалпоқ тилида).
13.40 «Бу сирли олам».
*
13.55 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари». «Қора Плащ».
14.45 «Бир санъаткор театри». В. Э. Борисов-Мусатов.
15.05 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.
16.05 Театр сафари. А. Н. Островский. «Қайноқ қалб». Малий театр спектаклида.
16.50 Спорт кўрсатуви.
*
17.00—19.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
*
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
19.15 Си-Би-Эс кинотеатри. «Ҳаммасини ташлаган ота». Бадиий фильм.
*
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
*
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «А» программаси.

Кўргазмалар

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

РЕСПУБЛИКА «Ўзтибтехника» ишлаб чиқариш-савдо бирлашмасида тиббиёт асбоб-анжомлари кўргазмаси ташкил этилди. Унга республикамизнинг 30 дан ортиқ йирик корхона раҳбарлари, мутахассислари қатори Шимолий Кореянинг «Син-Хин» ҳамда Венгриянинг «Медикор» фирмаси вакиллари ҳам ташриф буюришди.

Ҳозир шифохоналарда тақчил бўлган тиббиёт ускуналарини намойиш этишдан мақсад, ўз корхоналаримизда уларни ишлаб чиқариш имкониятларини излаш ва «Ўзтибтехника» бирлашмаси билан бу борадаги ишларни изга туширишдир.

Экспозицияни кўздан кечирган Тошкент авиасозлар ишлаб чиқариш бирлашмаси ишбилармонлари жарроҳлик кроватлари тайёрлай олишларини маълум қилишди. Трактор заводи вакили махсус ўриндиқлар, «Ўзбекхиммаш» заводи қайнатгич ишлаб чиқаришлари мумкинлигини таъкидлашди. «Эльбор» ишлаб чиқариш бирлашмаси тишни даволаш асбоблари етказиб беради. «Ташхимсельмаш» корхонаси эса болалар ортопедия краватини тайёрлайди. Эшитиш аппарати аккумулятори «Радиоэлектротехприбор» концернида ишлаб чиқариладиган бўлди. «Протезист» ишлаб чиқариш бирлашмаси ногиронлар учун аравачалар ҳамда қўлтиқтаёқлар ясашни режалаштиришгани тўғрисида ахборот берди.

Шимолий Кореянинг «Син-Хин» фирмаси қон босимини пасайтирувчи махсус аппарат, игна билан даволашда қўлланувчи қурилмалар тайёрлаб бериш истаги борлигини айтди. Венгриянинг «Медикор» фирмаси бу борада Ўзбекистон билан 10 йиллардан буён алоқа қилади.

Мана, энди республикамизда бу соҳада дастлабки қадам босилди. Айни пайтда «Алгоритм» заводида зарарсизлант и р г и ч (стерилизатор) ишлаб чиқариляпти. Фанлар Академияси лазер қурилмаларини чиқармоқда.

Шу кунларда тиббиёт техникасини чет эллардан келтириш осон эмас. Сарф харажатлар беҳад ошиб кетаяпти. Шундай ҳоллар бўлмоқдаки, сотувчилар биздан ўз маҳсулотлари учун пул эмас, кўпинча нодир бойликларини, камёб маҳсулотларини айирбошлашни талаб қилишяпти.

Шу жиҳатдан олганда «Ўзтибтехника» ишлаб чиқариш-савдо бирлашмасида ташкил этилган кўргазма муҳим аҳамият касб этди.

Рихсиниса УСМОНОВА.

• Ўзбекистон ва жаҳон

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг бўлим мудири, ЎзФА мухбир аъзоси, Шарқшунослик фанлари доктори, Жавоҳарлаъл Неру мукофоти соҳибаси Сабоҳат опа Азимжонова Ҳиндистондаги Бобурийлар сулоласи тарихи ҳамда ҳинд ва Марказий Осиё халқлари ўртасидаги тарихий-маданий алоқаларни чуқур тадқиқ этиб, бу борада бой билим тўплаган заҳматкаш олимадир.

Азимжонова ҳинд-ўзбек халқларининг ўзаро алоқаларига бағишлаб бир қанча қимматли асарлар битган, «Бобурнома»нинг ўзбекча-русча таржимасида иштирок этган, «Хумоюннома»ни ўзбек тилига ўгирган. Айни дамларда институтда ишлаш билан бирга «Ўзбекистон ва Ҳиндистон» дўстлик жамияти раисининг ўринбосари сифатида ҳам фаолият кўрсатмоқда. Ҳиндшунос олима Сабоҳат Азимжонова мухбиримиз билан бўлган суҳбатда қуйидагиларни гапириб берди.

— Маълумки, Марказий Осиё ва айниқса, Ўзбекистон халқларининг Ҳиндистонда яшовчи элатлар билан бўлган дўстона муносабатлари ҳамма даврларда ҳам маълум даражада ривожланиб борган. Бизгача етиб келган, ҳинд ва ўзбек халқлари тарихини ўзида акс эттирувчи тарихий асарларнинг гувоҳлик беришича, Ҳиндистонда Бобурийлар подшолик қилган даврларда иккала халқ орасидаги дўстлик ва маданий алоқалар ниҳоятда юқори даражада ривож топган. Бунда, албатта, Буюк Бобурийлар сулоласининг асосчиси, улуғ шоир Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг роли жуда катта. Мазкур тарихий асарларни ўрганиш Ўзбекистон ва Ҳиндистон муносабатларини ўзида акс эттирган энг мукаммал, нодир асар «Бобурнома» эканлигидан далолат беради. Асар муаллифи Ҳиндистон ҳақида ўзи кўрган ёки яқин кишиларидан, қавму-қариндошларидан эшитган воқеаларни ёзиб олиб, ушбу манбалардан ўз асарида фойдаланган. Шу туфайли «Бобурнома» ўз ҳамиятини ҳозиргача йўқотгани йўқ. Олим ва давлат арбоби, ҳамда ниҳоятда нозик дидли шоир сифатида Бобур бошлаб берган бу анъанани унинг ўғли Ҳумоюн набиралари Акбаршоҳ, Жаҳонгир, Шоҳ Жаҳон ва Аврангзеблар давом эттиришди.

Ҳиндистонни Англия империализми босиб олиб, ўз мустамлакасига айлантиргач, ҳинд ва ўзбек халқлари муносабатлари маълум даражада чекланиб қолди. Лекин 1947 йили Ҳиндистон мустақил бўлгач, икки халқ ўртасидаги ўзаро алоқалар янги поғонага кўтарилди. Улар орасидаги дўстлик, айниқса 1958 йили Ўзбекистонда «Ўзбекистон ва Ҳиндистон жамияти» барпо этилгач, кенг кўламда ривож топди. Жамиятнинг биринчи Президенти, Жавоҳарлаъл Неру мукофотининг лауреати Зулфияхонимнинг хизматлари беқиёсдир. Мен фахрланаманки, шу жамиятнинг раиси ўринбосари ва ҳиндшунос олима сифатида ҳам ижтимоий-илмий фаолиятимда ўзбек ва ҳинд халқлари ўртасидаги дўстликни ривожлантиришда озми-кўпми ҳисса қўшдим.

ЎзФАнинг ижтимоий фанлар бўлимидаги мавжуд институтлар ичида бизнинг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтимиз алоҳида ўрин эгаллайди, дейишга маълум даражада ҳақлиман. Чунки, бизнинг даргоҳда Ҳиндистон билан Ўрта Осиё халқлари, жумладан, ўзбек халқининг тарихий-маданий алоқалари кенг кўламда ўрганилади. Билим даргоҳимизнинг икки халқ ўртасидаги қадимий ва ҳозирги сиёсий-маданий тарихий алоқаларни ўрганишдаги ролини Ҳиндистонда давлат арбобларидан тортиб, оддий фуқароларигача тан олишганини алоҳида қайд этмоқ лозим. Ҳиндистонда ўзбек шарқшунос олимлари фаолиятига бўлган қизиқиш борган сари ортиб бормоқда. Яқинда республикамизга ташриф буюрган Ҳиндистоннинг Бош вазири Нарасимха Рао жанобларининг бизнинг институтимизга қадам ранжида қилишганлиги ҳам бежиз эмас. Биз бу ташрифни ниҳоятда катта ихлос ва ғурур билан қабул қилдик.

Менинг назаримда, Нарасимха Раонинг институтимизга ташриф буюриши буюк давлат арбоби ва олим, ҳинд халқининг оташин фарзанди Жавоҳарлаъл Неру бошлаб берган анъананинг давомидир. Шуниси эътиборлики, институтимизга Ҳиндистон Республикасининг деярли ҳамма давлат арбоблари ташриф буюришган. Индира Ганди, Жавоҳарлаъл Неру, Зокир Ҳусайн, Гири, Просат ва Лаъл Баҳодир Шастрилар каби Ҳиндистон ҳукуматининг бошлиқлари шулар жумласидандир. Уларнинг барчаси бизнинг олимларимиз билан самимий мулоқотда бўлишиб, қўлёзма фондимиз ва кутубхонамизни Ҳиндистонда нашр этилган нодир асарлар билан бойитишган эди. Биз уларни кўз қорачиғидай асраб, унумли фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Ўйлайманки, Ҳиндистон Республикасининг Бош вазири Нарасимха Раонинг Ўзбекистонга қилган ташрифи мустақил Ўзбекистонимизнинг иқтисодий-ижтимоий ва маданий ривожида катта аҳамият касб этади. Шубҳа йўқки, бундан кейин ҳам ҳинд ва ўзбек халқлари алоқалари янада равнақ топажак.

Суҳбатни Ғофур ШЕРМУҲАММАД ёзиб олди.

• Истиқлол мафкураси асослари

АДАБИЙ МЕРОС МУАММОСИ

Маълумки, марксизм-ленинизм жамиятни эзувчи ва эзилувчи синфларга бўлиб ташлади, адабий меросни эса синфийлик ва партиявийлик асосидаги тор қарич билан ўлчайдиган қилди. Бундай тузум икки хил миллий маданият мавжуд бўлиши, бирининг ярқли, бошқасининг «ярқсизлиги» ҳақидаги таълимотни яратди. Хуллас, ягона миллий адабиётни иккига ажратди.

Ўзбек мумтоз шоирларининг асарлари диндан ажратиб тушунтирилди, худо ва пайғамбарга оид сўз, боб ва шеърлар уларнинг китоб ва девонларидан чиқариб ташланди ва шу асосда «Ўзбек дунёвий адабиёти» деган умумий фикр тўқиб чиқарилди. Аслида дунёвий адабиёт намояндалари ҳам, асосан, идеалист эдилар.

Адабий мерос намуналарига тарихий, ижодий ва танқидий муносабатда бўлиш керак. Лекин уларни ўзгартириш, қисқартириш, улардан биронта сўзни чиқариб ташлаш мумкин эмас. Фақат изоҳ бериш мумкин бўлади. Коммунистик диктатура адабий меросга ахлоқсиз муносабатда бўлди, ўтмишда яратилган адабий асарларни ўзи хоҳлаган андозага солди, уларни эски чаримдай истаган томонга букиш билан шуғулланди.

Талантли ўзбек халқи асосан ўз она тилида (туркийда) беқиёс, мустақил, ҳаётий адабий мерос яратди, шу билан бирга, ўзбек шоир ва ёзувчилари араб, форс-тожик, рус тилларида ҳам, тарихий вазият, анъана тақазоси ва ўз қизиқиши туфайли, бошқа тилларда ҳам жуда кўп адабий, публицистик, мемуар, адабий-танқидий ва назарий асарлар ёздилар. Бу асарларни факсимили, таржимаси ва изоҳлари билан нашр этиш зарур. Мумтоз адабиёт тадқиқотчилари бу ишга эътиборсиз қараб келдилар.

Адабий мерос ёзма адабиёт, оғзаки адабиёт (халқ оғзаки ижоди, фольклор), адабий танқид, адабиётшунослик, бадиий публицистика, мемуарчилик каби олти катта соҳани қамраб олади.

Бадиий таржима миллий адабий меросга кирмайди, чунки унинг аслияти бошқа халқ ижодидир. Аммо ўзбек муаллифлари ёзган айрим асарлар, ҳам таржима, ҳам кўпроқ назира аҳамиятига эгаки, буни алоҳида баҳолашга тўғри келади. Бундай асарларда эркин таржима йўли тутилган бўлиб, у асосан назиранинг алоҳида кўринишини ҳосил этади, назира эса бадиий адабиётнинг мустақил жанрларидан биридир.

Рус «Адабиёт мероси» («Литературное наследство») билан рус мутахассислари 1931 йилдан шуғуллана бошладилар. Бу вазифани бажаришга дастлаб РАПП ва Коммунистик академия, 1939 йилдан Адабиёт институти (Пушкинский дом), 1950 йилдан СССР Фанлар Академиясининг Адабиёт ва тил бўлими, 1960 йилдан СССР фанлар академиясининг Максим Горький номидаги Жаҳон адабиёти институти мутасадди бўлди. 1967 йили 78 жилдли, ҳозиргача 97-жилдли босмадан чиқди. Бу жилдларнинг ҳар бири катта форматли ва катта ҳажмдадир. Бу иш тарихий воқеадир, аммо шу нашрнинг битта айби бор, у давр тақазосига кўра «саралаб» чиқарилди.

Ўзбек адабий мероси икки юз жилддан ортади (албатта, масала формат ва ҳажм билан ҳам боғлиқдир). Фақат ўзбек халқ оғзаки ижодининг ўзи (вариантлари билан) юз жилдга яқин боради.

Бунча катта адабий мерос халқнинг кўзини очади, руҳини тетиклаштиради, фикран бойитади, зеҳни ва хотирасини ўстиради, ҳар бир кишининг ички маданиятини таъмин этади, миллий онгининг равнақ топишига бебаҳо ҳисса қўшади. Шунинг учун адабий мерос намуналарини нашр этиб, халққа тарқатишда уч хил йўл мавжуд. Бири адабий асарни ўз таннархида, иккинчиси, арзонлаштириб сотиш, охиргиси бепул беришдир. Албатта, ҳозир бу масала бозор иқтисоди шароити ва иқтисодий танглик вазиятида анча мураккаб тус олади. Қоғоз қиммат. Аммо босиб чиқариш масаласи, аввало, бу жилдларнинг бир нечтасини тайёрлагандан кейин кун тартибига қўйиладиган муаммолар. Тайёрлашнинг ўзи ҳам муайян вақтни талаб қилади. Айрим кишилар ҳозир бундай катта ишнинг вақти эмас, дейиши мумкин. Ваҳоланки, ҳали йўқ нарсани бостириш тўғрисида ўйлаш унча ўринли эмас, иккинчидан, дунё маданиятининг келгуси тараққиётига асос бўлиб қолган қадимги юнон маданияти яратилган даврда греклар бой халқ эмас эди. Ҳар қандай нашр ўз таннархини топа олади, бундан ташқари обунани жаҳон миқёсида ўтказиш лозим, чунки чет элларда беш миллиондан ортиқ ўзбек яшайди, у жойларда шарқшунос ва туркшунослар ҳам кўп. «Ўзбек адабий мероси» нашри давлатга иқтисодий фойда келтирса келтирадики, зарар келтирмайди. Аммо бу ишни амалга ошириш учун алоҳида «Адабий мерос» институтини, энг ками академия таркибида шундай бўлим ташкил қилинса яхши бўлур эди. Агар ҳозир маблағ етарли бўлмаса, «Ўзбек миллий адабиёти меросини асраш» жамиятини тутсак бўлмасмикан? Унга аввало, республикадаги ҳамма ёзувчи, филолог ва ўзбек тили ҳам адабиёти ўқитувчиларини, журналистларни аъзо қилиб олиш даркор, ҳар бир аъзо имкониятига қараб бадал (взнос) тўлайди.

Ҳар бир ишни ташкил қилиб олиш, кўпинча қийинроқ бўлади, бошланиш бутуннинг ярмидир, дейишади.

Шундай катта, бой, ҳаётий, маданий, адабий меросни кўп асрлар даврида, мислсиз машаққатлар билан, керак бўлса, ўз даҳолари жонини ўртага қўйиб яратган истеъдодли, улуғ ўзбек халқи уни тўплаш ва мукаммал ҳолда, илмий тарзда босиб чиқариш учун ҳеч нарсани аямайди. Бу ўзини ўзи таниш, ўзини ўзи англаш, миллий уйғониш исботларидан бири бўлиб қолади. Ўзбек адабий меросини босиб чиқариш келгуси ёш авлодни умуминсоний, миллий ва байналмилал руҳда тарбиялашда буюк аҳамиятга эга бўлади. Адабий мерос миллий иқтисодий-сиёсий мустақилликни таъминлашнинг ҳам бебаҳо воситасидир.

Яхлит, бой ўзбек миллий адабий меросини тўлалигича босиб чиқариш миллий тафаккуримизда қаҳрамонлик бўлади ва у ўзбек халқининг эстетик онгида буюк инқилоб бўлиб қолади.

Уммат ТУЙЧИЕВ, филология фанлари доктори.

• «Халқ сўзи» аралашгач

ЭЪТИБОРГА ОЛИНДИ

Муҳарриятимизга Сурхондарё вилоятининг Шарғун шаҳри фуқароси А. Жумақулиев мактуб йўллаб, ўзи истиқомат қиладиган шаҳардаги камчиликлар ҳақида куюниб ёзган эди. Биз эл ташвиши билан битилган бу хатни Шарғун шаҳар ҳокимлигига йўллаган дик. Сўровимизга яқинда шаҳар ҳокими М. МУРОДУЛЛАЕВ имзоси билан қуйидаги жавоб хати келди:

«Шарғун шаҳар ҳокимлиги шаҳримиз фуқароси А. Жумақулиевнинг «Эътиборга олинса» номли хатини ўрганиб чиқиб, шуни маълум қилади.

Ҳақиқатдан хатда кўрсатилган йўл ҳаракати хавфсизлиги қоидаларини тарғиб қилувчи йўл чизиқлари, белгилари, светофорга тааллуқли камчиликлар мавжуд.

Йўл ҳаракатига оид айрим белгилар ва қўшимча лавҳалар ўрнатиш бўйича бир қатор ишлар олиб борилди. Қолган камчиликлар шу йилнинг иккинчи чорак даврида тугатилади».

• Спорт • • Спорт • • Спорт • • Спорт •

• ШОХМОТ

АЁЛЛАР ўртасидаги 51-чемпионат баҳслари поёнига етай деб қолди. Турнир пешқадами бухоролик спорт усталигига номзод шоҳмотчи Олга Ким чемпионликни қўлга киритиши учун яхши имкониятга эга. У 10-партияда чирчиқлик Е. Крючкова билан, 11-партияда эса спорт усталигига номзод шоҳмотчи И. Сафаргалиева билан очкони баҳам кўрди.

Иккинчи ўрин учун кураш анча кескин боряпти. Аввалига олтин медал учун асосий даъвогар саналган тошкентлик Рина Мамедова кутилмаганда кетма-кет икки марта мағлубиятга учради. 10-турда у рақобатдоши О. Парфёновага, кейинги партияда эса Н. Репрунга имкониятни бой берди. Бу ҳамшаҳри Олга Парфёнованинг ундан ўзиб кетишига имкон яратди.

Кейинги икки партияда 1,5 тадан очкони қўлга киритган Олга Прокопенко ва Елена Крючковалар гроссмейстер рафиқасига анча яқинлашиб келишди.

Чемпионат якунланишига икки тур қолганда О. Ким 9 очко тўплаган ҳолда пешқадамлик қиляпти. О. Парфёнова ҳисобида 8, Р. Мамедовада 7,5, Е. Крючкова ва О. Прокопенкода 7 очко бор.

Қолган партиялар қуйидагича тугади:

10-ТУР

Л. Малиничева — И. Горшкова — 0:1, Е. Прокопенко — А. Хегай — 0:1, Л. Блодштейн — Л. Шакарова — 0:1, О. Прокопенко — И. Сафаргалиева — 0:1, Н. Репрун — И. Қаюмова учрашувида дуранг қайд қилинди.

11-ТУР

Е. Крючкова — Л. Малиничева — 1:0, А. Хегай — Л. Блодштейн — 1:0, И. Қаюмова — О. Прокопенко, Л. Шакарова — О. Парфёнова учрашувларида томонлар дуранга имзо чекишди. И. Горшкова — Е. Прокопенко партияси кечиктирилди.

Мусобақа якшанба куни якунланади.

ШАШКА

ГЕОРГИЙ АЪЗАМОВ номидаги Республика шоҳмот-шашка клубида халқаро шашка бўйича Ўзбекистон 1-очиқ чемпионати давом этяпти. 5-турдан сўнг 4,5 очко жамғаришган А. Ортиқов ва А. Честков пешқадамлик қилишяпти. Мухлисларга яхши таниш бўлган тошкентлик шашка устаси С. Давидов 4 очко тўплаган ҳолда Н. Мишанский, М. Амриллаев, М. Шабишай билан бирга кейинги ўринларни эгаллаб туришибди. Кеча навбатдаги тур партиялари ўйналди.

• ФУТБОЛ •

ЎЗБЕКИСТОН Кубоги 1/16 финал учрашувлари якунланди. Тошкентнинг «Пахтакор» жамоаси Қибрайда «Кимёгар»ни қабул қилиб, 7:2 ҳисобида ғалаба қозонди. Эсингизда бўлса, ўтган йилги чемпионат ўйинларида «Пахтакор» — «Кимёгар»ни худди шу ҳисобда мағлуб этган эди.

Жиззахдаги мағлубиятдан сўнг Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаси анча руҳий тушкунликка тушган кўринади. Улар Гулистонда «Шифокор»га 2:1 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Фақат биринчи учрашув натижасигина (2:0) фарғоналикларнинг кейинги босқичга йўлланма олишига асос берди.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд қилинди:

«Наврўз» — «Боғдодчи» — 1:0 (биринчи учрашув — (2:0), «Сурхон» — «Ситора» — 3:0 (1:0), «Прогресс» — «Динамо» — 1:1 (1:3), «Бахт» — «Чирчиқ» — 1:0 (2:4).

1/4 финал учрашувлари 20 июнь куни бошланади. Унда жамоалар қуйидаги тартибда ўзаро куч синашишади:

«Навбаҳор» — «Политотдел», «Наврўз» — «Сурхон», «Трактор» — «Сўғдиёна», «Насаф» — «Нефтчи», «Динамо» — «Орол», «Пахтакор» — «Янгиер», МҲСК — «Чирчиқ», «Атласчи» — «Олмалиқ».

Биринчи учрашувлар қайси жамоа майдонида ўтказилиши Ўзбекистон Футбол федерациясининг 4 июнь куни бўладиган йиғилишда қуръа йўли билан аниқланади.

АМЕРИКАДА келаси йил ўтказиладиган жаҳон чемпионатининг финал қисмига Мексикадан сўнг иккинчи йўлланмани Греция терма жамоаси қўлга киритди. Улар Москвада Россия билан дуранг (1:1) ўйнагач, ўз тарихида биринчи марта жаҳон чемпионатининг финал қисмида иштирок этадиган бўлди.

Европа қитъасининг 4-гуруҳида қатнашаётган Бельгия терма жамоаси ҳам назарий жиҳатдан АҚШга йўлланмани нақд қилиб қўйди. Демак, ҳозирча финалда ўйнайдиган 5 жамоа аниқ: майдон эгалари, жаҳон чемпиони, Мексика, Греция ва Бельгия. Олтинчи йўлланмага Россия ва Руминия жамоалари ҳозирча асосий даъвогар бўлиб туришибди.

ЯНГИ ГАЗЕТА ЧИҚДИ

КЕЙИНГИ йилларда спорт давлатлар сиёсатининг бир қисмига айланди. Бу соҳага катта эътибор берилаётгани, ҳукуматлар томонидан алоҳида қарорлар қабул қилинаётганлиги бежиз эмас, албатта. Негаки, спортга омманинг қизиқиши катта ва айнан спорт ер юзидаги одамларнинг хонадонига тинчлик элчиси сифатида кириб бормоқда. Шундай эзгу мақсад йўлида қозоғистонлик ҳамкасбларимиз «Азия-спорт» газетасини чоп эта бошлашди. Бу газета асосан Марказий Осиё спорт ҳаётини ёритишга мўлжалланган. Бир неча кун олдин газетанинг биринчи сони дунё юзини кўрди.

Бизда ҳам «Ўзбекистон футболи» газетаси чиқарилиши мўлжалланмоқда. Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан «Спорт» газетаси қошида ташкил қилинаётган бу газетанинг айни кунда нишона сони тайёрланяпти. У июнь ойининг бошида сиз азиз спорт ва футбол мухлислари қўлига етиб борса, ажаб эмас.

Р. ЖУМАЕВ.

А. МАМАДАМИНОВ олган сурат.

• ЭЪЛОН

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИГА ҚАРАШЛИ ЙЎЛЛАР ТИББИЁТ БИЛИМ ЮРТИ МАЪМУРИЯТИ 1993 ЙИЛ 29 МАЙДА «ОЧИҚ ЭШИКЛАР» КУНИНИ ЎТКАЗАДИ.

МАНЗИЛИМИЗ: ТОШКЕНТ, СИРҒАЛИ, «ЎЗГАРИШ» ДАВЛАТ ХЎЖАЛИГИ, 2-БЎЛИМ.

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти жамоаси нашриёт етакчи муҳаррири Нортўхта Қиличевга ўғли **Дилшоджон ҚИЛИЧЕВ**нинг бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзгипрозем» институтининг жамоаси Картография фабрикасининг директори **Йристой ЮСУПОВ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон акционерлик тижорат саноат-қурилиш банки жамоаси ходимлар билан иш олиб бориш бошқармасининг бўлим бошлиғи Л. Нишоновага умр йўлдоши **Носиржон СОДИҚОВ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Навбатчи муҳаррир Т. Долиев. Навбатчи Ғ. Шермуҳаммад.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

• ТЕЛЕФОНЛАР: маълумот учун 33-07-48; эълонлар бўлими 32-09-25. Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

• Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001 Буюртма Г—237. 105466 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти —21.00. Босишга топширилди: 23.40.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6